

12. nov. 1973

FAKTA

Dato:
12. nov. 1973

Sidetæl:
Rød blå bd 17 s. 8-13

TRANSSKRIFTION

12-11-73

Når først der bliver taget hul på de strukturelle variationsmuligheder er der næsten ingen grænser. Men man kan ikke lade være at tænke på: hvad tjener disse variationer til? Er det alene en demonstration af at variationer er mulige indenfor så begrænset et område, eller udvider man dette område, beriger man det, uddyber man det?

Alene demonstrationen af variationernes mulige tilstedeværelse er unægtelig en udvidelse af det begrænsede område. Ligesom een bestemt tone kan spilles på mange forskellige måder eller eet ord siges med mange variationer.

Ved variationer forstår man herved at man med den samme ting kan udtrykke mange forskellige ting. Der er her tale om et sprog. Men er det hvad jeg vil bruge "R+B" til?

Hvis jeg stiller spørgsmålet om jeg har noget jeg vil udtrykke må jeg svare: NEJ. Jeg har ikke noget jeg skal have udtrykt, men jeg har en række spørgsmål, vedrørende kunst, som jeg gerne vil forsøge at besvare. Efterhånden tror jeg at disse spørgsmål har størst chance for at kunne besvares hvis man stiller dem central d.v.s vedkender sig det er spørgsmål om kunst, og ikke om alt andet. Der er, og har i den sidste årrække været en udpræget tendens til at undgå denne centralisering af spørgsmålet, at rette det udenfor dette centrum til andre områder som er det uvedkommende. Man forflygtiger derved selve spørgsmålet fordi man uvægerligt skyder forbi de spørgsmål man netop tror at kunne få besvaret ved at gå bort fra det central det kunstneriske spørgsmål

Jeg tror — hvis man stiller spørgsmålet om KUNSTEN — altså det centrale — og koncentrerer sin spørgen netop om dette — bare dybere og dybere så vil man uundgåeligt ramle ind i alle de andre spørgsmål sociale — psykologiske — samfundsmæssige — o.s.v

Fordi idet man helt direkte stiller spørgsmålet om kunsten vil man ikke kunne undgå også at stille spørgsmål om kunstens berøringsflade med alt det andet som ikke er kunst.

Jeg er derfor ikke interesseret i at udtrykke eller meddele noget, jeg er alene interesseret i at stille kunstneriske spørgsmål fordi dette er den eneste måde hvorpå jeg også tvinges til at stille spørgsmål om alle andre ting. Når jeg derfor stiller spørgsmålet om variationens betydning bliver det meget hurtigt ikke udelukkende et kunstnerisk spørgsmål, men også et spørgsmål om variationsbegrebet i alle tænkelige relationer.

Ønsker man variationen, og ønsker man at anvende den fordi man via den kan opnå noget som man ikke var i besiddelse af uden den? Da det ikke er ens hensigt at udtrykke noget kan formålet med at anvende variationen jo ikke være at man derved udvider sine udtryksmuligheder.

Bliver der da alene den funktion af variationen tilbage at den demonstrerer sin tilstedeværelse? Af en række variationer opstår en række forskellige

perceptioner, men da disse forskellige perceptioner ikke skal konkluderes i modtagelsen af et udtryk er de ikke andet end så og så mange varierende perceptioner.

De har ingen anden funktion end at være variationer.

En Rød cirkel i et blå kvadrat og et Blåt kvadrat i et Rødt kvadrat ser selvfølgelig forskellige ud, selvom den virkning de to strukturer har på øjets netinde er så væsentlig forskellig, det er en næsten målløs kendsgerning at de er forskellige, men det indtryk de gør er ikke så forskellige som den målbare forskel.

Med disse to eksempler er det indlysende at forskellen ikke tilføjer perceptionen noget væsentligt nyt. Gælder det samme "R+B" – hvor meget man end kan demonstrere en næsten uendelighed af variationer? Bliver den gennemgående grundperceptionen ikke indenfor alle variationer stadig den samme "R+B"? Man kan ikke påstå at den ene variation er bedre, stærkere, effektivere end den anden – og dog hævder man idet man forkaster variationerne at den oprindelige struktur det røde og det blå kvadrat er at foretrække fremfor variationerne.

Fordi – gennem forsøg med farvevariationer har man erfaret at de tilstedeværende variationsmuligheder ikke tilførte ideen større klarhed eller dybde – og ved variations forsøg med strukturen opdagede man at i samme øjeblik man bryder ind i kvadraternes struktur og foretager selv de mindste ændringer i den har man brudt kvadratformens neutralitet og bevæget sig over i en expressiv strukturformulering.

Fordi – idet man bevæger sig over i variationerne bevæger man sig samtidig ind på et kvalitetsområde fordi grunden til at man anvender variationen jo må være at man derved mener at opnå et bedre resultat – d.v.s at man kan sige det man vil sige på en bedre måde.

Selve variationsbegrebet er af expressiv karakter, man er straks inde på det skråplan at hævde at i den og den sammenhæng er en cirkel bedre end en trekant, en rød bedre end en grøn o.s.v.

Man havner i hele maleriets formelle æstetik. Hele malerkunstens æstetik er baseret på at en måde at anvende materialet – farve – form – på er bedre end en anden – at visse sammenstillinger af visse elementer er værdifuldere end andre.

Og dette er netop det stik modsatte af hvad jeg vil demonstrere. Det jeg vil vise er netop at kvalitetsbegrebet i forhold til funktionsbegrebet er falsk, at kvalitetsbegrebet er et magt middel idet det er udtryk for det herskende samfunds målsætning og ikke kan være noget som helst andet. Som det fremgår af det ovenstående er variationsbegrebet derfor et udtryk for denne æstetik da selve det at varierer postulerer en forskel, og med forskel kan i de vestlige samfund kun forstås en kvalitetsforskelle. Det er derfor nødvendigt at konstatere at hvis man vil have "R+B" til at fungerer, være trofast mod det oprindelige udgangspunkt kan man kun gøre det ved igen og igen at producere den samme "R+B" om og om

igen.

Man kan gøre den større – mindre, udføre dem i og på forskelligt materiale, og anvende dem i mange forskellige sammenhæng således at de får forskellige funktioner – men man må afholde sig fra variationer indenfor selve strukturen.

Sidste årrelte vore en undersøgt for-
-dens til at undersøge den re kontraktse-
-ring af spørgsmålet, at rette det
-uden for dette centrum til andre om-
-råder som er det u ved kammeret.
Man forflytter derved selv spørgs-
-målet først, man uvelegligt slipper
først de spørgsmål man netop
har at kunne for besvaret ved
at gå først for det centrale det
kunstneriske spørgsmål.
Jeg har - hvis man stiller spørgs-
-målet om KUNSTEN - altså det
centrale - og koncentrerer sin spørgs-
netop om dette - bare dybere & dybere
så vil man uundgåeligt ramme
ind i alle de andre spørgsmål -
sociale - psykologiske - samfundsmæssige
o. s. v.
Først i det man helt direkte stiller
spørgsmålet om kunsten vil man
ikke kunne undersøge også at stille
spørgsmål om kunstens betydning -
- glæde med alt det andet som
ikke er kunst.
Jeg er derfor ikke imponeret i at
undskyldte eller med dele noget, jeg er

alene impressionet i et stille uventede-
-riske spørgsmål fordi det er den
eneste måde hvorpå jeg også bringes
til at stille spørgsmål om alle
andre ting.

Når jeg derfor stiller spørgsmålet
om variationens betydning bliver det
mest hurtig ikke udelukkende et
kunstnerisk spørgsmål, men også
et spørgsmål om variationsbegrebet
i alle ^{konkrete} relationer.

Ernstner man variationen, og ønsker
man at anvende den fordi man
via den kan opnå noget som man
ikke var i besiddelse af uden den?
Da det ikke er ens hurtig at
udtrykke noget kan formået med
at anvende variationer jo ikke
være at man derved udtrykker
sine udtryksmæssige koder.

Bliver der da alene den funktion
af variationen tilbage at den demon-
-strer sin tilstedeværelse? Af en
reelle variationer opstår en række
forskellige perceptioner, men du disse
forskellige perceptioner ikke skal kon-
-sidereres i ~~et~~ mod sig selv og de
udtryk er de ikke endel end så

og så mange varierende perceptioner.
De har ingen anden funktion end
at være variationer.
En R ed cirkel i et Blåt kvadrat
og et Blåt kvadrat i et R edt kvadrat
- dret ~~er~~ ser selv fejlselig forskellige
ud, selv om den visning de to
strukturer har på ejede vinkelret
er så væsentlig forskellig, det er
en næsten midlertidig vending af
de ~~er~~ forskellige, men det indtryk
de gør er ikke så forskellig som
den målt være forskel.
Med disse to eksempler er det
indlydende at forskellen ikke til-
-føre perception noget væsentligt
nyt. Gælder det som med "R+B"
- hvor meget man end kan demon-
-strere en næsten uendelighed af varian-
-tioner? Blev den gennemgængende
grund perception ikke inden for alle
variationer stadig den samme "R+B"
Man kan ikke påstå at den ene
variation er bedre, stærkere, effekt-
-tivere end den anden - og dog
hæver man idet man fejlkaster
variationerne at den oprindelige

Strukturer det røde & det blå kvadrat
er at foretrække frem for variationerne
Fordi - gennem forsøg med farvevaria-
-tioner kan man erfare at de tilfældige
-værende variationsmønstre ikke tilfreds-
i den større klarhed eller dybde - og
ved variationsforsøg med strukturer
opdagede man at i samme øjeblik
man begynder ind i kvadraternes struk-
-tur og foretager selv de mindste
ændringer i den har man brudt
kvadrat formens neutralitet & bevægt
sig over i en utrykkelig stærke strukturer-
-formulering.
Fordi - idet man bevægt sig over i
variationerne bevægt man sig som-
-tiden ind på et kvalitetsområde
fordi opstøder til at man anvender
variationer som må være at man
derved mener at opnå et bedre
resultat - d.v.s. at man kan
sige det man vil sige på en bedre
måde.
Selv variationsbegrebet er of utrykkelig
karakter, man er strukturer inde på det
skridtplan at handle at i den & bedre
den sammenhæng er en rigtig bedre

end en tre kant, en ved bedre end
en gjen o. s. v.

Man kommer i hele maleriets fremde
æstetik. Hele malerkunstens æstetik er
basert på at en måde at anvende
materialet - farve - form - på er bedre
end en anden - at visse som man -
- stillinger af disse elementer er uad-
- fuldere end andre.

Og dette er netop det stik man
- skulle af hvad på vil demonstrere.

Det på vil vise er netop at
- kvalitetsbegrebet i forhold til funk-

- tionsbegrebet er faktisk, at kvalitets-

- begrebet er et meget mildere idet
der er udtrykt for det bestående

Som færdig mid sætning og ikke
kan være noget som helst andet.

Som det fremgår af det ovenstående
er variationsbegrebet derfor et ud-

- tryk for denne æstetik da selv
der at variere postulerer en forskel,

og med forskel kan i de vestlige
Samfund være faktisk en kvalitets

- forskel.
Det er derfor nødvendigt at kon-

- sultes at hvis man vil have

"R+B" til at jumpere, vore hofte
mod det oprindelige udgangspunkt
Kan man kun gøre det ved igen
g igen at producere den samme
"R+B" om g om igen.

Man kan gøre den større - mindre,
udføre dem i g på forskellige mate-
-riale, g anvende dem i mange
forskellige sammenhænge således at de
forskellige funktioner - man
for forskellige funktioner - man
man må afholde sig for varia-
-tioner indenfor selve strukturen.

13-11-73.

Hvad jeg skrev i går aftes
vil jeg ikke modsige idag; men
teoretisk er synspunktet rigtigt, men
- men sådd. jeg har og skal påbegyn-
-de dugens arbejde og det skraber i
mig for at prøve end nu en række
variationer. En næsten hel efter at se
hvordan den og den variation vil
fungere. Denne situation er altså
i sig selv uden kontra teorien. Teoretisk
er synspunkterne fra i går i orden, men
selv om de holder imod hele variations-
-fenomener, udbygger de ikke i mig